

Goede gewoontes & gouden momenten

Prekenserie thema: Geloofsopvoeding 4

Psalm 78:1-7 en Deuteronomium 6:4-9

Ds. Ilonka Terlouw | Tollebeek | winter-voorjaar 2021

1. Paasdankkalender

Vandaag is het Palmpasen. Nog één week en dan is het Pasen. Er zijn nog zes dagen van de veertigdagentijd over. En dat betekent voor ons: er zijn nog zes kaartjes te gaan. Dit is een foto van onze 'Paasdankkalender'. Al 32 dagen lang hangen wij de takken vol met dankkaartjes. 's Ochtends voor de kinderen naar school gaan, mogen ze, om beurten, een kaartje uitkiezen en in de takken hangen. Ze danken dan voor wat op het kaartje staat, met de woorden: 'Lieve God, ik dank u dat ik deze dag weer bij U komen mag. Ik dank u voor...'

Alec kan al lezen, maar Roos zoekt haar kaartjes uit aan de hand van de afbeeldingen. Die begrijpt ze moeiteloos. Waar wij als ouders soms twee keer het plaatje moeten bekijken, voelt zij de betekenis haarfijn aan. Ze moet er vaak om lachen: 'Kijk mama, deze is echt grappig. Een gehaktbal die touwtje aan het springen is met de spaghetti slierten.' 'O.k. Roos, en waar ga je de Here God vandaag dan voor danken?' checkte ik voor de zekerheid. 'Voor het eten op m'n bord natuurlijk. Die heb ik toch gekozen?'

Een week eerder reageerde Alec ook heel verbaasd op een kaartje. Zijn verbazing was van heel andere orde: 'Kijk mam, een tuinslang met water. Dat kaartje klopt niet.' Hoezo niet, Alec? Nou er staat: 'Ik dank u voor het water uit de kraan.' Dus ik zeg: 'Ja, maar die tuinslag is toch ook aangesloten op een kraan?' Alec: 'Maar waarom staat er ik dank u voor het water uit de kráán?' Ik geloof niet dat hij mijn uitleg snapte en wilde nog een poging doen. Maar Alec was me voor: 'Ik snap het niet: als je water wilt hebben, moet je toch de kraan opendraaien? Hoezo moet je de Here God daarvoor bedanken...?'

Zo hebben wij als gezin afgelopen weken toegeleefd naar Pasen en ons geoefend in dankbaar leven. Dit is een manier die bij ons past. De grootse takkenbos zet ons huis in het teken van Pasen. Ik hou van voorjaarsleven in m'n huis. Het belang van Pasen kan de kinderen niet ontgaan zijn. Ook leidde het tot talloze kleine gesprekjes over waarom en waarvoor je dankbaar zou kunnen zijn.

Enkele jaren geleden probeerden mijn man en ik de aloude gewoonte van Bijbellezen na het eten in te voeren in ons gezin. Dat mislukte om tal van redenen schielijk. Maar dit soort projectjes blijken voor ons goed te werken om concreet invulling te geven aan de geloofsopvoeding. Vandaag wil ik met jullie kijken naar manieren en materialen die onze kinderen kunnen helpen om het geloof zich eigen te maken.

2. Samenvatting preek 3: vier vrijheden

Vorige keer hebben we het gehad over de vier vrijheden van genade gedreven gezinnen. Met behulp van deze vier vrijheden kun je Gods genade in de praktijk brengen en leer je om als gezin van genade te leven.

We kijken nog even naar een samenvatting van die preek.

Genade gedreven gezinnen bieden hun kinderen de vrijheid om *anders* te zijn, om *kwetsbaar* te zijn, om *openhartig* te zijn en om *fouten* te maken. Zo wordt je gezin een veilige, oordeelvrije ruimte – voor je kinderen, maar ook voor jullie als ouders. In genade gedreven gezinnen groeien ouders en kinderen sámen op in genade.

De vier vrijheden van genade gedreven gezinnen

De ‘genade strategie’ verwijst naar een manier van leven met elkaar, waarin je niet altijd kunt aanwijzen waar of wanneer de geloofsopvoeding precies plaatsvindt. Dat gebeurt in alles wat je doet. Het geloof, Gods genade en de vrijheid die daarbij hoort, zijn overal aanwezig.

Dat neemt niet weg, dat we als ouders ook de verantwoordelijkheid hebben om onze kinderen *over* Gods genade te *onderwijzen* en ze de *toegangsweg* tot die genade moeten wijzen. Genade is immers geen algemeen concept. Het is verbonden met het christelijke geloof en Jezus Christus die aan het kruis hing. De bron van genade waar wij uit putten is niet toegankelijk op dezelfde manier als dat je een kraan opendraait om water te krijgen. Je zult je kinderen dus ook iets moeten leren *over* het christelijk geloof. Je wilt ze in contact brengen met Gód de Vader. Daarvoor heb je goede materialen en goede gewoontes nodig.

3. Zeven bouwstenen voor de geloofsopvoeding

Vanochtend wil ik met jullie zeven bouwstenen bespreken die je kunnen helpen met de concrete, inhoudelijke geloofsopvoeding. Deze bouwstenen zijn trouwens ook uitermate geschikt om je eigen relatie met God te verdiepen.

- ① Groei samen op in genade
- ② Zorg voor goede materialen
- ③ Creëer goede gewoontes
- ④ Sluit aan bij de voorkeuren van je kind
- ⑤ Laat je kind meekijken op jouw geestelijke weg
- ⑥ Creëer plek voor het heilige en voor de Heilige
- ⑦ Heb vertrouwen

① **Groei samen op in genade**

Het eerste punt hebben we vorige keer al deels besproken. Bezig zijn met het geloof en met God is iets wat je in je gezin sámen doet.

② **Zorg voor goede materialen**

De tweede bouwsteen: Zorg voor goede materialen. Ken je het optelspelletje nog: 'Ik ga op reis en ik neem mee...'? Als je kind is geboren, sta je als ouders aan het begin

van een spannende geloofsreis. Wat nemen jullie in je koffer mee? Er zijn zulke goede materialen beschikbaar! We maken er soms erg beperkt gebruik van: Alsof de lading geschenkboekjes die je bij de doop van je kindje hebt gehad – en die allemaal over Noach en de ark gaan – je kind een gebalanceerd beeld van het geloof zullen bijbrengen.

Goede materialen zullen je inspireren en motiveren om met je kinderen met het geloof bezig te zijn. Veel boekjes geven uitleg over de leeftijdsfase waarin je kind verkeerd, wat daarvoor geschikt is en welke rol jij kunt innemen. Je hoeft als ouders het wiel niet zelf uit te vinden! Goede materialen zorgen voor betrouwbare informatie óver het geloof, maar zijn ook gericht op formatie ván het geloof. Het biedt je kind ruimte om zelf te denken, het geloof te verkennen, en zelf de verbinding met God te zoeken.

Wat zit er in jullie koffers? Ga eens je huis door en verzamel alle materiaal wat je bezit. Kijk wat geschikt is. Is het bij de tijd, of stamt het uit het jaar kruik? Zorg dat het koffertje klaarstaat voor gebruik! Ons reiskratje zit inmiddels vol met van alles en nog wat: een puzzel, Bijbels memorie in verschillende varianten, gebedskaartjes, de Samenleesbijbel junior, een zoekbijbel, onderzetters voor waxinelichtjes om een lichtje voor God te branden, themamagazines met opdrachten en spelletjes, een project de Bijbel rond in 40 kaartjes, het ideeënboek *Geloven met plezier*, het geloofskoffertje 'Beginnen maar!'

③ **Creëer goede gewoontes**

Met goede materialen kun je vervolgens goede gewoontes vormgeven. Ons leven zit boordevol gewoontes die ons op allerlei manieren beïnvloeden en vormen. De vraag is: aan welke gewoontes geef jij in je gezin de ruimte? God leren liefhebben gaat niet vanzelf. Het vraagt om oefening. Goede christelijke gewoontes vormen ons binnenste door de kracht van het doen en het herhalen, tezamen met de beelden, de verhalen en metaforen die erbij horen en die ons hart telkens weer op God richten.

Een paar zaken om in gedachten te houden:

- Gewoontes zijn **geen wetten van Meden en Perzen**, en dat moeten ze ook niet worden. Zie het aan als een hulpmiddel: als ouder hoef je niet elke week met iets nieuws te komen of erover na te denken hoe je het geloof ter sprake kan brengen.
- Vergeet niet dat kinderen houden van **herhaling en voorspelbaarheid**. Dat geeft rust en creëert veiligheid. Juist zo wordt het geloof voor hen een vertrouwde omgeving die hen de ruimte biedt om zelf een relatie met God te ontwikkelen. Goede gewoontes verweven dat bijzondere geloof met het dagelijks leven, met de seizoenen, met het kerkelijk jaar. Ze maken het geloof toegankelijk.

- Verwar goede gewoontes **niet** met **gouden momenten**. Soms zijn ze alles behalve dat. Maar vergis je niet in de impact ervan. Er komen vanzelf momenten waarop het zich dubbel en dwars terugbetaald.
- Zorg ervoor dat je voornemen **haalbaar** is. Neem niet klakkeloos de gewoontes van vroeger over, maar kijk wat aansluit bij jullie gezin.

Voor ons vormt de avondmaaltijd géén moment van rust om uit de Bijbel te lezen. Ik ben er dan vaak niet, de kinderen komen moe van de BSO, andere dagen eten ze bij familie. Wat wél haalbaar bleek, was om 's avonds te danken voorafgaand aan het eten. Dat doen we trouwens op onze eigen manier. De vaste formule 'Here zegen deze spijs, uit genade, amen' zei me vroeger al weinig. Wij hebben onszelf daarom aangewend allemaal één ding van de dag te noemen waarvoor we dankbaar zijn. Het is een laagdrempelige manier waarop we leren samen hardop te bidden.

- Een goede gewoonte hoeft trouwens niet gebonden te zijn aan een vaste tijd. Het kan ook betekenen dat je **vaste patronen creëert** en aanpakt wat je wordt aangereikt. Nieuwe liedje – bijvoorbeeld – die de kinderen op school leren, zoeken ik thuis direct even op, op YouTube. Met de tv in de keuken aan, maken er een gezellig samenzang en dansmomentje van.

④ **Sluit aan bij de voorkeuren van je kind**

Als je zoekt naar goede gewoontes voor jullie gezin, hou dan niet alleen rekening met de leeftijd van je kinderen, maar ook met zijn of haar **voorkeuren**.

Het Nederlands Bijbelgenootschap maakt voor haar materialen gebruik van de theorie van meervoudige intelligentie: ieder kind heeft diverse intelligenties, en ontwikkelt deze in verschillende mate. Dat bepaalt zijn of haar voorkeur. Het is boeiend om eens te kijken waar je je kind in herkent. En ook, waar je je jezelf in herkent.

Het ene kind leest graag en praat makkelijk over een Bijbelverhaal. Het heeft een voorkeur voor taal. Andere kinderen kunnen meer met afbeeldingen en leren van informatieve plaatjes. Ze beleven plezier aan opdrachten waarbij ze tekenen of heel goed moeten kijken. Sommige kinderen zijn echte doeners. Kinderen met een voorkeur voor lichamelijke beweging, maak je blij met spelletjes, knutselen en proefjes. Kinderen met een logisch-wiskundige voorkeur rekenen graag en verwerken een Bijbelverhaal het liefst met behulp van een puzzelopdracht. Ieder kind is anders. Sommigen kunnen iets met muziek, anderen met de natuur. Sommigen werken graag samen, andere kinderen zijn goed in het nadenken over zichzelf, weer anderen overpeinzen het leven en het geloof graag.

Meervoudige intelligentie

www.deBijbel.nl

Linguïstische intelligentie

- woorden en taal, lezen, samen praten

Ruimtelijke intelligentie

- afbeeldingen, mooie bijbeltekeningen, informatieve plaatjes, tekenen of goed kijken.

Logisch-wiskundige intelligentie

- rekenen en puzzels oplossen

Lichamelijke-bewegingsintelligentie

- spelletjes, knutselen, proefjes

Muzikale intelligentie

Interpersoonlijke intelligentie

- graag samenwerken en inlevingsvermogen

Intrapersoonlijke intelligentie

- goed in nadenken over zichzelf

Naturalistische intelligentie

- met de natuur bezig, lekker naar buiten

Existentiële intelligentie

- Nadenken over leven, geloof, God en Jezus

⑤ Laat je kind meekijken in jouw geestelijke weg

Naast goede gewoontes is het enorm van waarde om je kind te laten meekijken in jouw geestelijke weg. Zo geef je ze een voorbeeld van geloof dat leeft, dat echt is, dat van betekenis is. Laat je kind meekijken in jouw gebedsleven. Waar maak jij je zorgen om? Wat betekent God daarin voor jou? Juist je eigen geestelijke weg kan hen laten zien hoe geloven in de praktijk werkt.

Maar jouw geestelijke weg is niet zonder meer zichtbaar voor je kinderen. Je zult als ouder moeten leren communiceren over je geloof. Als mijn kinderen niet stilzijn tijdens de kerkdienst, kan ik ze na afloop streng toespreken en zeggen: 'in de kerk hoor je stil te zijn', of ik kan ze uitleggen wat de kerkdienst voor mij betekent, wat het samen zingen met mij doet en hoe de stilte me Gods aanwezigheid laat ervaren.

⑥ **Creëer plek voor het heilige en voor de Heilige**

Dat laatste, het ervaren van Gods aanwezigheid, is niet iets wat je aan kunt leren. Je kunt er wel plek voor creëren, voor het heilige en voor de Heilige. Leren geloven heeft alles te maken met je kind gevoelig maken voor het heilige in het leven, het verwonderlijke, het mysterie, dat wat boven het alledaagse uitstijgt.

Symbolen en rituelen zijn daarvoor heel bruikbaar. Ze roepen iets van heiligheid op. Een vrolijk mobiel boven het bedje van je kind, met afbeeldingen van het scheppingsverhaal, laat zien dat je kind uit handen van God komt net als zon, maan en dieren. Het aansteken van een kaarsje op bijzondere momenten roept iets van Gods onuitsprekelijke liefde op. Als je je doopkaars elk jaar op je geboortedag brandt, kan dat ruimte scheppen voor het mysterie van God als grond van jouw bestaan. Bidden kan in heel gewone taal, dat maakt het geloof toegankelijk. Maar als je daarbij knielt voor je bed, samen met je kind, creëer je tegelijk plek voor de heiligheid van God.

Geef ruimte aan het heilige, door de verwondering te koesteren. Door samen te genieten en stil te zijn, op een onverwachts momentje samen aan het strand. Als je kind vraagt: 'Hoe ziet de hemel er uit?' waarom zou je dan met een antwoord klaar moeten staan? Neem de tijd voor gesprek en laat het mysterie maar bestaan.

⑦ Heb vertrouwen

Tot slot. Heel veel dingen gaan niet vanzelf. Onze kinderen leren over het geloof vraagt om inzet, tijd, geld, inspanning. Het is soms een ware zoektocht. Juist daarom is deze laatste handreiking minimaal zo belangrijk als de andere zes: Heb vertrouwen!

Leef uit vertrouwen op God en op de weg die God met je kind gaat. Vertrouw op de zeggingskracht van de Bijbelverhalen. Vertrouw op de kracht van het gebed. De geloofsopvoeding is een reis die je samen maakt. Net zoals Abraham ga je op reis naar het land dat God je wijzen zal. Hoe die eindbestemming er precies uit ziet, wie zal het zeggen? Welke geloofskeuzes je kind later zal maken? Dat is niet aan jou. Maar als God degene is die je de weg wijst, heb je niets te vrezen.

Vertrouw op God én vergeet niet om onderweg een heleboel plezier te maken en te genieten van alle vergezichten.

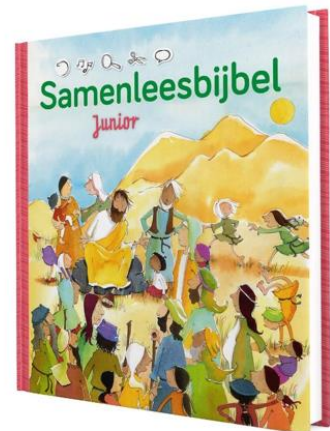
Extra: materialen en websites

Paas dank kalender: www.dewonderwolk.nl

www.GelovenThuis.nl

Werkt samen met katholieke instanties, o.a. uitgeverij Adveniat
Helpt ouders met praktische ideeën en materialen

www.deBijbel.nl

Site van het Nederlands Bijbelgenootschap

Véél achtergrondinformatie over de Bijbel
Blogs over opvoeden en samen Bijbellezen
Bijbels en verwerkingsmaterialen

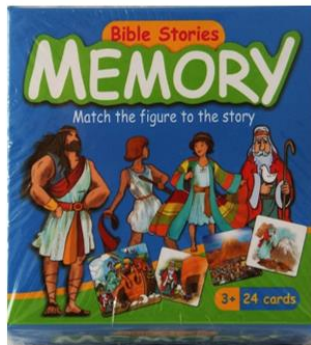

www.JOP.nl

Jongerenite van de PKN

Zoekbijbel
Marijke ten Cate

Bijbels memorie
o.a. via www.shalomvoorisrael.nl

voor tienermeiden
www.yfc.nl
(Youth For Christ)

Veel plezier!

